

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

9 noiembrie 2017*

„Recurs – Politica externă și de securitate comună – Măsuri restrictive luate împotriva Republicii Arabe Siriene – Măsuri restrictive luate împotriva unei persoane incluse în anexa la o decizie – Prelungirea valabilității acestei decizii în cursul procedurii în fața Tribunalului Uniunii Europene – Cerere de adaptare a unei cereri introductive formulată în ședință, iar nu prin înscris separat – Articolul 86 din Regulamentul de procedură al Tribunalului – Versiunea în limba bulgară – Anularea de către Tribunal a deciziei inițiale care a inclus persoana în cauză în lista persoanelor care fac obiectul unor măsuri restrictive – Expirarea deciziei de prelungire – Persistența obiectului cererii de adaptare a cererii introductive”

În cauza C-423/16 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 1 august 2016,

HX, cu domiciliul în Damasc (Siria), reprezentat de S. Koev, avocat,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Consiliul Uniunii Europene, reprezentat de I. Gurov și de S. Kyriakopoulou, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, domnii J.-C. Bonichot (raportor), A. Arabadjiev, S. Rodin și E. Regan, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 22 iunie 2017,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: bulgara.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, HX solicită anularea în parte a Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 2 iunie 2016, HX/Consiliul (T-723/14, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2016:332), prin care, pe de o parte, s-a anulat Decizia de punere în aplicare 2014/488/PESC a Consiliului din 22 iulie 2014 privind punerea în aplicare a Deciziei 2013/255/PESC privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2014, L 217, p. 49) și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 793/2014 al Consiliului din 22 iulie 2014 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 36/2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria (JO 2014, L 217, p. 10), în măsura în care această decizie de punere în aplicare și acest regulament de punere în aplicare îl vizează pe HX, și, pe de altă parte, s-au respins concluziile acestuia de anulare a Deciziei (PESC) 2015/837 a Consiliului din 28 mai 2015 de modificare a Deciziei 2013/255/PESC (JO 2015, L 132, p. 82).

Cadrul juridic

- 2 Articolul 44 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, în versiunea aplicabilă procedurii în care s-a pronunțat hotărârea atacată (denumit în continuare „Regulamentul de procedură al Tribunalului”), prevede lista limbilor de procedură în fața Tribunalului, printre care figurează limba bulgară.
- 3 Articolul 45 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, intitulat „Stabilirea limbii de procedură”, care se regăsește în titlul al doilea, intitulat „Regimul lingvistic”, prevede la alineatul (1):

„În acțiunile directe în sensul articolului 1, limba de procedură este aleasă de reclamant [...]”

- 4 Potrivit articolului 78 din acest regulament:

„(1) Cererea introductivă este însoțită, dacă este necesar, de înscrisurile indicate la articolul 21 al doilea paragraf din Statutul [Curții de Justiție a Uniunii Europene].

(2) Cererea introductivă depusă în temeiul unei clauze compromisorii cuprinse într-un contract de drept public sau de drept privat încheiat de Uniune sau în numele acesteia în conformitate cu articolul 272 TFUE trebuie însoțită de un exemplar al contractului care cuprinde această clauză.

(3) În cazul în care reclamantul este o persoană juridică de drept privat, acesta atașează la cererea introductivă o dovadă recentă a existenței sale juridice (extras din registrul comerțului, extras din registrul asociațiilor sau orice alt document oficial).

(4) Cererea introductivă este însoțită de înscrisurile prevăzute la articolul 51 alineatele (2) și (3).

(5) În cazul în care cererea introductivă nu îndeplinește condițiile enumerate la alineatele (1)-(4), grefierul stabilește un termen rezonabil pentru ca reclamantul să depună înscrisurile sus-menționate. În cazul în care, în termenul stabilit în acest scop, reclamantul nu procedează la îndreptarea acestei neregularități, Tribunalul decide dacă nerespectarea acestor cerințe determină inadmisibilitatea cererii introductive pentru neîndeplinirea condițiilor de formă.”

- 5 Articolul 86 din regulamentul menționat, intitulat „Adaptarea cererii introductive”, are următorul cuprins:

„(1) Atunci când un act, a cărui anulare este solicitată, este înlocuit sau modificat printr-un alt act având același obiect, reclamantul poate, înainte de închiderea fazei orale a procedurii sau înainte de decizia Tribunalului de a se pronunța fără parcurgerea fazei orale a procedurii, să își adapteze cererea introductivă pentru a ține cont de acest element nou.

(2) Adaptarea cererii introductive trebuie efectuată prin înscris separat și în termenul prevăzut la articolul 263 al șaselea paragraf TFUE în care poate fi solicitată anularea actului care justifică adaptarea cererii introductive.

(3) Memoriul în adaptare conține:

(a) concluziile adaptate;

(b) dacă este necesar, motivele și argumentele adaptate;

(c) dacă este necesar, probele și propunerea de probe legate de adaptarea concluziilor.

(4) Memoriul în adaptare este însoțit de actul care justifică adaptarea cererii introductive. Dacă acest act nu este depus, grefierul stabilește reclamantului un termen rezonabil în vederea depunerii sale. În cazul în care, în termenul stabilit în acest scop, reclamantul nu procedează la îndreptarea acestei neregularități, Tribunalul decide dacă nerespectarea acestei cerințe determină inadmisibilitatea memoriului de adaptare a cererii introductive.

(5) Fără a aduce atingere deciziei care urmează a fi luată de Tribunal cu privire la admisibilitatea memoriului de adaptare a cererii introductive, președintele stabilește pârâtului un termen pentru a răspunde la memoriul în adaptare.

[...]"

6 Potrivit articolului 102 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului:

„Grefierul întocmește un proces-verbal pentru fiecare ședință de cercetare judecătorească. Acest proces-verbal se semnează de către președinte și de către grefier și constituie act autentic.”

7 Articolul 227 din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede că acest regulament este autentic în limbile prevăzute la articolul 44 din acesta.

Istoricul litigiului, acțiunea în fața Tribunalului și hotărârea atacată

8 Reclamantul este un om de afaceri de cetățenie siriană care a făcut obiectul unor măsuri restrictive în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC). Numele său a fost inclus, prin Decizia de punere în aplicare 2014/488, în lista care figurează în anexa I la Decizia 2013/255/PESC a Consiliului din 31 mai 2013 privind măsuri restrictive împotriva Siriei (JO 2013, L 147, p. 14) și, prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 793/2014, în lista care figurează în anexa II la Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului din 18 ianuarie 2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 442/2011 (JO 2012, L 16, p. 1). Prin cererea de sesizare a Tribunalului, reclamantul a solicitat anularea acestei decizii de punere în aplicare și a acestui regulament de punere în aplicare în măsura în care îl privesc.

9 Întrucât Decizia 2013/255 a fost între timp prelungită prin Decizia 2015/837, reclamantul a încercat să obțină și anularea acesteia din urmă prin intermediul adaptării, prevăzută la articolul 86 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, a cererii sale de sesizare.

10 El a solicitat adaptarea în ședința din 8 decembrie 2015, în cadrul căreia pretinde că a luat cunoștință de decizia de prelungire cu ocazia pledoariei reprezentantului Consiliului Uniunii Europene.

- 11 Tribunalul, care a admis concluziile de anulare formulate în cererea de sesizare, nu a recunoscut totuși admisibilitatea cererii de adaptare a acesteia. Inadmisibilitatea menționată era legată, potrivit Tribunalului, de faptul că această cerere nu a fost formulată prin „înscris separat” în sensul articolului 86 din Regulamentul de procedură.

Concluziile părților în fața Curții

- 12 Recurentul solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate întrucât, la punctul 2 al dispozitivului acesteia, Tribunalul i-a respins concluziile privind anularea Deciziei 2015/837;
  - statuând în cauză pe fond, anularea Deciziei 2015/837 în măsura în care aceasta îl privește;
  - în subsidiar, anularea hotărârii atacate întrucât, la punctul 2 al dispozitivului acesteia, Tribunalul i-a respins concluziile privind anularea Deciziei 2015/837 și trimiterea cauzei spre rejudecare la Tribunal și
  - obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.
- 13 Consiliul solicită Curții:
- respingerea recursului în totalitate și
  - obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

Argumentația părților

- 14 Reclamantul invocă faptul că în mod eronat Tribunalul nu a luat în considerare cererea sa de adaptare a cererii introductive în condițiile în care, deși a fost formulată oral în ședință, a fost redată în scris înainte de închiderea fazei orale a procedurii întrucât a fost menționată în procesul-verbal de ședință. Reclamantul arată că, în acest fel și în pofida nedepunerii unui document scris separat propriu-zis, ar fi trebuit să se considere că cererea sa de adaptare a cererii introductive îndeplinea cerințele prevăzute la articolul 86 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Acesta susține deopotrivă că lipsa unei veritabile cereri scrise nu a adus atingere drepturilor părții adverse și nu a obstrucționat munca Tribunalului.
- 15 Reclamantul apreciază totodată că hotărârea atacată a Tribunalului este viciată de o eroare de drept întrucât Tribunalul nu a luat în considerare particularitățile limbii de procedură alese de reclamant, și anume limba bulgară. Or, versiunea în această limbă a Regulamentului de procedură al Tribunalului ar utiliza un termen ambivalent care nu implică în mod necesar condiția unui document scris separat pentru formularea unei cereri de adaptare a cererii introductive.
- 16 Mai mult, reclamantul arată că Tribunalul a încălcat principiul contradictorialității procedurii prin faptul că nu i-a acordat un termen suplimentar pentru a depune o cerere de anulare a Deciziei 2015/837 în condițiile în care a luat cunoștință de această decizie abia în cursul ședinței.
- 17 Consiliul susține că articolul 86 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului impune fără nicio ambiguitate formularea unei cereri scrise. Presupunând chiar că versiunea în limba bulgară diferă în această privință de alte versiuni lingvistice, Consiliul consideră că versiunea respectivă nu

poate prevala. Astfel, toate celelalte versiuni lingvistice utilizează, în opinia Consiliului, termeni care exprimă în mod incontestabil necesitatea unui înscris separat. În orice caz, o analiză contextuală a întregului articol 86 din acest regulament ar fi suficientă pentru a demonstra că nu poate fi vorba decât despre un înscris, în special în ceea ce privește documentele „anexate” la înscris.

Aprecierea Curții

- 18 Cu titlu introductiv, este necesar să se observe că din jurisprudența Curții rezultă că concluziile părților sunt caracterizate, în principiu, prin imutabilitatea lor (a se vedea în special Hotărârea din 11 noiembrie 2010, Comisia/Portugalia, C-543/08, EU:C:2010:669, punctul 20 și jurisprudența citată). Articolul 86 din Regulamentul de procedură al Tribunalului constituie o codificare a unei jurisprudențe preexistente referitoare la excepțiile pe care acest principiu al imutabilității le poate admite. Observațiile Curții în prezentul recurs nu se aplică, așadar, decât în cadrul acestei situații derogatorii.
- 19 Trebuie amintit că articolul 45 din Regulamentul de procedură al Tribunalului permite reclamantului să aleagă limba de procedură în acțiunile directe. În speță, alegerea făcută de HX în cauza de la Tribunal în care s-a pronunțat hotărârea atacată a fost limba bulgară, cunoscută de avocatul său.
- 20 Reclamantul susține în fața Curții, fără a fi contrazis de Consiliu, că versiunea în această limbă a articolului 86 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului este ambiguă în sensul că, contrar versiunilor în limbile engleză („separate document”) și franceză („acte séparé”) ale acestei dispoziții, versiunea în limba bulgară a acesteia nu utilizează termenul „acte”, ci termenul „molba” („cerere”). Or, acest termen nu ar implica neapărat cerința formei scrise, întrucât ar însemna mai general expresia unei voințe, care ar putea fi făcută atât oral, cât și în scris.
- 21 Nu se poate, așadar, exclude posibilitatea ca această ambiguitate să îl fi determinat pe reprezentantul reclamantului să considere admisibilă o cerere de adaptare a cererii introductive formulate oral în ședința în cursul căreia a afirmat că a luat cunoștință de existența deciziei care face obiectul acestei cereri. Mai mult, este posibil ca această impresie să îi fi fost întărită reclamantului prin faptul că respectiva cerere a fost consemnată ulterior în procesul-verbal de ședință care constituie un act autentic în temeiul articolului 102 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 22 Dacă Tribunalul considera că cererea de adaptare a cererii introductive, astfel cum a fost formulată, nu respecta condițiile de formă prevăzute de regulamentul său de procedură, îi revenea atunci acestuia cel puțin obligația să îi semnaleze reclamantului eroarea și să îi permită să o rectifice.
- 23 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctele 33 și 34 din concluzii, deși este perfect justificat să se impună anumite cerințe de formă unei adaptări a cererii introductive, astfel de cerințe nu constituie un scop în sine și sunt, dimpotrivă, destinate să garanteze caracterul contradictoriu al procedurii și buna administrare a justiției.
- 24 În această privință, articolul 86 alineatele (3) și (4) din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede el însuși că nerespectarea anumitor formalități de prezentare a cererilor de adaptare a cererii introductive nu determină neapărat inadmisibilitatea lor. Aceeași marjă de apreciere a Tribunalului se regăsește de altfel în ceea ce privește anexele la cererea introductivă întrucât articolul 78 alineatul (5) din acest regulament prevede o posibilitate de îndreptare a neregularităților prin grija greferului, în lipsa căreia Tribunalul continuă să aibă posibilitatea de a decide ca cererea introductivă să rămână totuși admisibilă.
- 25 Această concluzie nu poate fi în mod valabil infirmată de argumentația Consiliului care se întemeiază, pe de o parte, pe împrejurarea că versiunea în limba bulgară a Regulamentului de procedură al Tribunalului este singura care conține ambiguitatea semnalată de reclamant și, pe de altă parte, pe

jurisprudența Curții potrivit căreia necesitatea de a aplica și de a interpreta în mod uniform dreptul Uniunii exclude posibilitatea de a examina în mod izolat o dispoziție în una dintre versiunile sale lingvistice, dar impune, dimpotrivă, interpretarea sa în lumina tuturor celorlalte versiuni lingvistice în raport cu voința autorului său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 noiembrie 1969, Stauder, 29/69, EU:C:1969:57, punctul 3, Hotărârea din 17 iulie 1997, Ferriere Nord/Comisia, C-219/95 P, EU:C:1997:375, punctul 15, precum și Hotărârea din 15 octombrie 2015, Grupo Itevelesa și alții, C-168/14, EU:C:2015:685, punctul 42).

- 26 Astfel, în ceea ce privește o dispoziție a regulamentului de procedură al unei instanțe a Uniunii, pe care în plus chiar această instituție l-a adoptat și i-a conferit caracter autentic în toate limbile de procedură în conformitate cu articolul 44 coroborat cu articolul 227 alineatul (1) din acest regulament, a pretinde ca justițiabilii să se refere la toate versiunile lingvistice ale regulamentului menționat în scopul de a evita ca o eventuală divergență a versiunii acestuia în limba de procedură să determine o inadmisibilitate ar fi contrară dreptului lor de a se adresa instanței Uniunii în cea pe care au ales-o dintre limbile oficiale, care rezultă atât din articolul 20 alineatul (2) litera (d) și din articolul 24 al patrulea paragraf TFUE, cât și din articolul 45 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 27 În consecință, în mod eronat Tribunalul a respins ca inadmisibilă cererea de adaptare a cererii introductive formulată de HX doar pentru motivul că nu a fost formulată prin înscris separat, fără ca în prealabil să îl fi invitat să procedeze la îndreptarea neregularității ei.
- 28 Prin urmare, este necesar să se anuleze punctul 2 al dispozitivului hotărârii atacate fără a fi nevoie să se examineze celălalt motiv de recurs.

Cu privire la cererea de adaptare a cererii introductive formulată în primă instanță

- 29 Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, Curtea poate, atunci când anulează hotărârea Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată. În speță, trebuie aplicată această dispoziție.
- 30 Potrivit jurisprudenței constante a Curții, atât interesul reclamantului de a exercita acțiunea, cât și obiectul litigiului trebuie să existe nu numai la introducerea cererii, ci și să persiste până când instanța își pronunță decizia, sub sancțiunea nepronunțării asupra fondului. Acest lucru presupune ca acțiunea să fie susceptibilă, prin rezultatul său, să procure un beneficiu părții care a intentat-o (Hotărârea din 19 octombrie 1995, Rendo și alții/Comisia, C-19/93 P, EU:C:1995:339, punctul 13, Hotărârea din 7 iunie 2007, Wunenburger/Comisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punctul 42, precum și Hotărârea din 28 mai 2013, Abdulrahim/Consiliul și Comisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punctul 61).
- 31 În această privință, trebuie amintit că HX solicită în esență adaptarea cererii sale introductive formulată inițial în primă instanță având în special ca obiect anularea Deciziei de punere în aplicare 2014/488 care a inclus numele său în lista care figurează în anexa I la Decizia 2013/255, în scopul de a obține și anularea deciziei de prelungire a respectivei liste pentru încă un an.
- 32 Or, prin efectul retroactiv al anulării Deciziei de punere în aplicare 2014/488 decisă la punctul 1 al dispozitivului hotărârii atacate, devenit definitiv din moment ce recursul în prezenta cauză nu privește decât punctul 2 al dispozitivului hotărârii menționate, trebuie să se considere că lista care figurează în anexa I la Decizia 2013/255 nu a conținut niciodată numele reclamantului.
- 33 Acesta din urmă nu poate deci să obțină prin anularea Deciziei 2015/837 de prelungire a existenței acestei liste niciun beneficiu dincolo de ceea ce a putut obține odată cu anularea Deciziei de punere în aplicare 2014/488 de includere a numelui său.

34 Drept urmare, nu mai este necesară pronunțarea asupra cererii de adaptare a cererii introductive formulate de HX în primă instanță.

Cu privire la cheltuielile de judecată

35 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul este fondat și Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

36 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

37 Întrucât HX a solicitat obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta a căzut în pretenții, se impune ca acesta să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de HX atât în primă instanță, cât și în prezentul recurs.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară și hotărăște:

- 1) **Anulează punctul 2 al dispozitivului Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 2 iunie 2016, HX/Consiliul (T-723/14, EU:T:2016:332).**
- 2) **Nu mai este necesară pronunțarea asupra cererii de adaptare a cererii introductive formulate de HX la Tribunalul Uniunii Europene.**
- 3) **Consiliul Uniunii Europene suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de HX atât în primă instanță, cât și în prezentul recurs.**

Semnături